

Ir dovana, ir puošmena

Rubriką pristato antikvarinių vertybių salono „Amžinos vertybės“ įkūrėja Jurgita Žvirblytė

Kūrybiškai įkomponuoti antikvariniai daiktai gali tapti ne tik jaukiomis interjero dekoru detalėmis, bet ir originaliomis dovanomis, kurios nustebins net antikvarinių daiktų mėgėjus. Antikvariniai šviestuvai, žvakidės, porceliano ir keramikos dirbiniai, indai, skulptūros, laikrodžiai ir kitos mielos smulkmenos ne tik papuoš interjerą, bet ir padės sukurti savitą nuotaiką. Tokie daiktai leidžia priartėti prie praeities pažinimo šaltinio, tačiau tuo pat metu įkvepia naujiems meniniams atradimams, taigi antikvarinės detalės puikiai tiks bet kokiai erdvei ir bet kokio stiliaus interjerui.

Improvizacijos antikvarinių detalių tema

Prieš gimstant stilingai, originaliai ir jaukiai erdvei, kiekvieną kartą vyksta ilgas ir sudėtingas kūrybinis procesas. Tuščias erdves bandantis prakalbinti menininkas ieško tinkamų baldų, derina įvairius dekoro elementus taip pat kaip šedevrus kuriantis dailininkas, kuris iš pradžių renkasi dažus ir teptukus. Dekoravimo paskirtis – sukurti iki galo užbaigtą, vientisą, harmoningą interjerą, susieti skirtingas detales ir vaizdus. Šiandieninė pasirinkimo laisvė ir siūlomų daiktų įvairovė leidžia pasiduoti nuotaikai, improvizacijai, ieškojimams, o rezultatai kartais būna netikėti ne tik stebėtojui, bet ir pačiam kūrėjui.

Praktinė meno funkcija glaudžiai susijusi su taikomąja dekoratyvine daile, kurios dirbiniai pasižymi tiek estetinėmis, tiek praktinėmis savybėmis. Antikvarinėse parduotuvėse galima rasti istorinę ir meninę vertę turinčių baldų bei dekoratyvių dirbinių: indų, žvakidžių, šviestuvų, papuošalų, puošnių antikvarinių laikrodžių, puoščių kandelibraus, skulptūrėlių ir kt. Išsaugotos autentiškos formos, dekoru elementų stilius ir istorinių epochų meniniai atgarsiai puikiai tinka 21 a. kuriamiems interjerams.

Šimtmečių palikimas

Nuo senų laikų išskirtine interjero detale laikoma skulptūra, vaizduojanti diską sviedžiantį vyrą. „Disko metiko“ motyvas tapo klasikinės skulptūros pavyzdžiu. Originalas, sukurtas garsaus antikos laikų skulptoriaus Mirono, iki mūsų dienų, deja, neišliko. Vis dėlto užfiksuota įstabi akimirka tarp dviejų judesių, – atletas iki galo užsimoja ir tuoj svies diską, – buvo novatoriškas bandymas statiška figūra perteikti judesį. Šis kūrinys ne veltui laikomas klasikiniu motyvu – įvairios skulptūros imitacijos buvo dirbdinamos daugelį šimtmečių.

Ne mažiau populiarius antikvarinių meno ir puošybos dirbinių motyvas – žirgai. Iki mūsų dienų išlikę įvairiausi jų atvaizdai byloja svarbų jų vaidmenį žmogaus gyvenime. Pagarba žirgams buvo reiškama nuo senų laikų. Senovės graikai ir romėnai žirgams statė mauzoliejus, jų atvaizdus kalė monetose. Didysis užkariautojas Aleksandras Makedonietis, netekęs mylimo žirgo Bucefalo, jo garbei įkūrė miestą ir pavadino jo vardu. Imperatorius Kaligula savo žirgą prilygino Romos senato nariams, o Anglijos karalius Ričardas III už žirgą pažadėjo atiduoti karalystę. Taigi ilgai kūrėjui žirgas tapo svarbiu meno objektu. Antikvariniuose meno kūriniuose dažniausiai vaizduojami žirgai, atliekantys tam tikrą dailiojo jojimo elementą – vadinamąjį *piaffe*. Šis judesys puikiai perteikia grakščias žirgo formas ir veržlų charakterį, tad daugelį ši skulptūra žavi ir šiandien. Žirgo atvaizdai kolekcionuojami ir komponuojami skirtingo tipo interjeruose, tačiau jie visada buvo ir bus stilingo klasikinio interjero detalė.

Antikvariniai dirbiniai įkvėpė ne vieną kūrėją. Elegantiškai atrodančios dekoratyvios urnos ir kiti keramikos dirbiniai, per ilgus šimtmečius spėję „pasipuošti“ nedideliais paviršiaus įtrūkimais, ne

vienam dizaineriui tapo būsimų kūrinių etalonais. Norint naujiems gaminiams suteikti sendinto daikto išvaizdą, tokie natūraliai atsirandantys įskilimai kuriami taikant specialią techniką.

Šiandien vertingais laikomi ir tokie daiktai, kurie savo laiku buvo ne tik puikūs interjero akcentai, bet itin praversdavo buityje. Įvairios žvakidės, šviestuvai ankstesniais laikais tarnavo kaip pa-

grindiniai apšvietimo įtaisai. Žvakidės būdavo gaminamos įvairių formų. Pačios paprasčiausios buvo viensakės, su trikoju pagrindu, ant voliutų ar žvėries letenos pavidalo kojelių, su smaigu viršuje žvakei įstatyti. Prabangiau atrodė figūrinės žvakidės, puoštos įvairiais augaliniais, geometriniais motyvais, su žmonių ar žvėrių figūromis. Kandelabrai pasižymėjo puošnumu ir buvo naudojami didesniai plotui apšviesti, nes turėjo daugiau žiedų žvakėms įstatyti. Kai kurie jų iki šių dienų išsaugojo simbolinę ir ritualinę prasmę, pvz., judaizmo simboliu laikoma septynšakė žvakidė – meno-

ra. Tokią žvakidę sudarė trys pusmėnuliu išlenktos šakos (didesnė apačioje ir mažesnės viršuje), iš šonų turinčios po žiedą žvakei, ir juos jungianti centrinė ašis su vienu žiedu viršuje. Visi žiedai išdėstyti vienoje tiesėje, tad žvakidė primena šviesos medį su į viršų pakilusiomis šakomis.

Šiuolaikiniuose interjeruose taip pat galima pamatyti kabančių žvakidžių su žvakes imituojančiomis elektrinėmis lemputėmis. Sieniniai šviestuvai buvo žinomi jau senovės Romoje. Jų puošnumas priklausė nuo vietos, kurioje jie kabėdavo, svarbos. Puošniausios aplikės (sieniniai šviestuvai, buvę populiariūs 18 a. ir 19 a. pr.) ir bra puošdavo bažnyčias ir kilmingųjų dvarus. Sienines žvakides sudaro prie sienos vertikaliai tvirtinamas kronšteinas, turįs du ar daugiau išsišakojimų, užsibaigiančių lizdais žvakėms įsmeigti. Sieninės žvakidės, kaip ir kabinamieji žvakių sietynai (ant grandinių kabantys karūnos arba žiedo formos šviestuvai), būdavo dekoruojami stikliniais ar kristoliniais pakabučiais, todėl kartais tokie sietynai primindavo kabančius varveklus.

Šiandien senoviškos apšvietimo priemonės naudojamos ne kaip pagrindinis šviesos šaltinis, bet kaip interjero detalės, kai reikia sukurti ypatingą nuotaiką. Na, o žvakidės iki šių dienų išsaugojo simbolinę ir ritualinę prasmę.

Minėtos antikvarinės interjero detalės, puošybos motyvai, jų pritaikymo galimybės šiuolaikiniame interjere, mene ir dizaine – tai tik nedidelė dalis to, ką slepia antikvarinių daiktų lobynas. Norint pažinti dabartį, kartais reikia atsigręžti į praeitį. Antikvariniai daiktai atspindi ankstesnių epochų idėjas, tradicijas, kurios ir turi įtakos tiek gyvenimo būdai, tiek estetinei sampratai.

Antikvarinių vertybių salonas
„Amžinos vertybės“
Dysnos g. 7 / Ašmenos g. 3–14, Vilnius
Tel. + 370 5 231 2375
Fax + 370 5 231 2475

